

บทวิเคราะห์ธุรกิจ SMEs
(Quick Study)
สาขาสปาและบริการสุขภาพ

จัดทำโดย
นายอรรถพล ทองอุ่น
นักวิชาการ SMEs 3
ส่วนวิเคราะห์เดือนภัยทางเศรษฐกิจ
ฝ่ายวิเคราะห์สถานการณ์และเดือนภัยทางเศรษฐกิจ (ฟวต.)

บทวิเคราะห์

- ส่วนที่ 1 บทบาทต่อเศรษฐกิจ
- ส่วนที่ 2 สภาพการตลาด
- ส่วนที่ 3 คู่แข่ง
- ส่วนที่ 4 นโยบาย มาตรการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ส่วนที่ 5 ข้อผูกพันระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
- ส่วนที่ 6 ปัญหา
- ส่วนที่ 7 ข้อเสนอแนะ
- ส่วนที่ 8 แนวโน้มในอนาคต

ทำความรู้จักบริการสปาและบริการ สุขภาพ

ประกอบด้วย

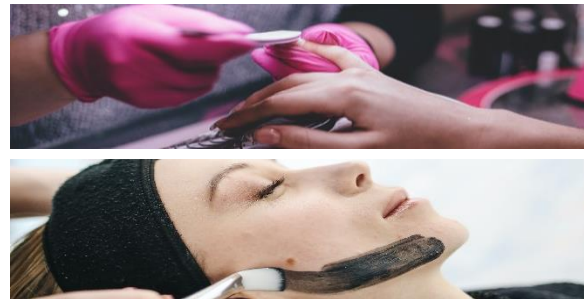
❖ **กิจกรรมสปา** เป็นกิจกรรมเพื่อการสร้างความผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ มีโปรแกรม โยคะบำบัด สมาธิบำบัด การออกกำลังกาย การฝึกโยคะ วารีบำบัด เช่น ชาวน่าและอบไอน้ำ สุคนธ์บำบัด รวมถึงกิจกรรมการนวดและ กิจกรรมที่คล้ายกัน

❖ **กิจกรรมการแต่งผม** เป็นกิจกรรมการสระ แต่ง ตัด เซท ย้อมสี แต่งสี ตัด ยืดผม และกิจกรรมที่คล้ายกัน รวมถึงการโกนและการแต่งหน้า

❖ **กิจกรรมแต่งเล็บมือและเล็บเท้า และดูแลความงาม** เป็นกิจกรรมการแต่งเล็บมือและเล็บเท้า รวมถึงการแต่งหน้า การดูแลผิวพรรณรักษาสิว ฝ้า กระ จุดต่างด่าง ที่ไม่ได้ดำเนินงานโดยแพทย์หรือการให้คำปรึกษาด้านความงาม

❖ **กิจกรรมสุขภาพอื่นๆ** ได้แก่ กิจกรรมลดน้ำหนัก และรักษาทรwodทรง กิจกรรมการปลูกผมและรักษาผมร่วง กิจกรรมการกำจัดขนบนร่างกาย การบำบัดด้วยรังสีอัลตราไวโอเล็ตและรังสีอินฟราเรด ที่ไม่ได้ดำเนินงานโดยแพทย์

ธุรกิจบริการสปาและบริการสุขภาพ คือ การให้บริการด้านสุขภาพยกเว้นกิจกรรมทางด้าน กีฬา เป็นการรวมกิจกรรมการให้บริการทางด้าน สุขภาพ สามารถแบ่งเป็น 4 หมวดย่อย ดังนี้

ลักษณะทั่วไปของธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ อื่นๆ

ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศแรกที่มีการกำหนดมาตรฐานการบริการด้านสปาเพื่อสุขภาพ ออกมาอย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดคำจำกัดความตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่องกำหนด สถานที่เพื่อสุขภาพและเสริมสวยตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2547) มีใจความดังนี้ “กิจการสปาเพื่อสุขภาพ หมายความว่า การประกอบกิจการที่ให้การดูแลและเสริมสร้างสุขภาพ โดยบริการหลักที่จัดไว้ประกอบด้วย การนวดเพื่อสุขภาพและการใช้น้ำเพื่อสุขภาพ โดยอาจมีบริการเสริมประกอบด้วย เช่น การอบเพื่อสุขภาพ การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โภชนาการบำบัด และการควบคุมอาหาร โยคะและการทำสมาธิ การใช้สมุนไพรหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพตลอดจนการแพทย์ทางเลือกอื่นๆ” และแบ่งประเภทสปาตามพระราชบัญญัติสถานบริการ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 กระทรวงสาธารณสุข ได้ 3 ประเภท ดังนี้ 1. กิจการสปาเพื่อสุขภาพ 2. กิจการนวดเพื่อสุขภาพ 3. กิจการนวดเพื่อเสริมสวย

ลักษณะทั่วไปของธุรกิจแต่งผมและแต่งเล็บ

หรือที่นิยมเรียกกันว่า “ธุรกิจเสริมสวย” หมายถึงธุรกิจที่ตกแต่งรูปลักษณ์ความสวยงามภายนอกของลูกค้า โดยการดูแลใบหน้า เส้นผม และผิวพรรณ เป็นต้น ตามพระราชบัญญัติควบคุมสาธารณสุข มาตรา 2 วรรค 5 และตามพระราชกำหนดการบังคับใช้กฎหมายควบคุมสาธารณสุข มาตรา 4 วรรค 2 ได้แบ่งประเภทธุรกิจเสริมสวยประเภทอื่น ๆ ไว้ 4 ประเภท 1. ธุรกิจให้บริการเสริมสวย (ผิวพรรณ) เป็นธุรกิจที่ให้บริการวิเคราะห์สภาพผิว ดูแลผิว กำจัดขน และดูแลคิ้ว โดยไม่ใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์หรือยา 2. ธุรกิจให้บริการเสริมสวย (เล็บมือและเล็บเท้า) เป็น ธุรกิจที่ให้บริการดูแลและตกแต่งเล็บมือและเล็บเท้า 3. ธุรกิจให้บริการเสริมสวย (การแต่งหน้าและการแต่งหน้าละคร) เป็น ธุรกิจที่ให้บริการแต่งหน้าและการแต่งหน้าละครด้วยเครื่องสำอาง สำหรับใบหน้า ร่างกาย และการดูแลคิ้ว โดยไม่ใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์หรือยา 4. ธุรกิจให้บริการเสริมสวย (ทุกด้าน) เป็นธุรกิจที่ให้บริการทุกประเภทข้างต้น

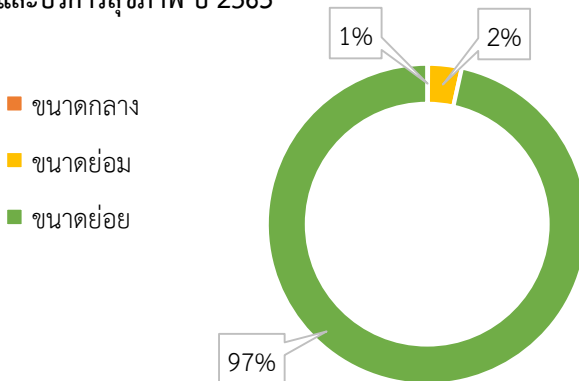
ส่วนที่ 1 : บทบาทต่อเศรษฐกิจ

ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ ถือเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญอย่างมากต่อประเทศไทย สามารถสร้างงานและรายได้จำนวนมากมหาศาลให้กับประเทศ และมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างแพร่หลาย ส่งผลให้ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพไทยติดอันดับ 16 ของโลก และติดอันดับ 5 ในภูมิภาคเอเชีย “โดยในปี 2563 ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพไทยมีมูลค่าประมาณ 3.5 หมื่นล้านบาท และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยถึง 8%” คุณกรต โรจนเสถียร นายกสมาคมสปาไทย กล่าว

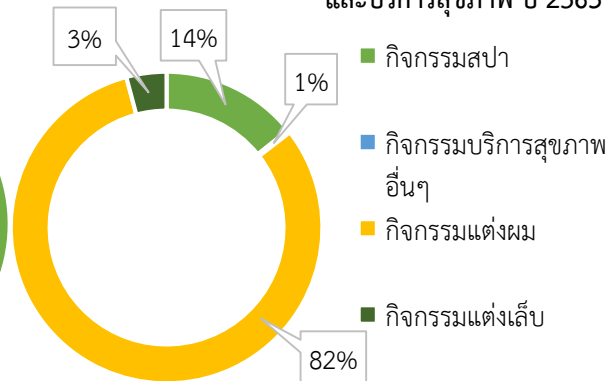
จำนวนวิสาหกิจและการจ้างงาน

สปาและบริการสุขภาพ นับเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภาคบริการ โดยมีธุรกิจ SMEs ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ จากข้อมูลปี 2563 พบว่า **ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพมีจำนวนผู้ประกอบการทั้งสิ้น 147,795 ราย เป็นผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 147,786 ราย หรือร้อยละ 99** โดยแบ่งเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางจำนวน 119 ราย ผู้ประกอบการขนาดย่อมจำนวน 5,015 ราย และผู้ประกอบการขนาดย่อยจำนวน 142,652 ราย ในส่วนของกิจกรรมที่มีผู้ประกอบการมากที่สุด คือ กิจกรรมแต่งผม มีจำนวน 120,153 ราย กิจกรรมสปา มีจำนวน 21,047 ราย กิจกรรมแต่งเล็บ มีจำนวน 6,149 ราย และกิจกรรมบริการสุขภาพอื่นๆ มีจำนวน 437 ราย ตามลำดับ

สัดส่วนผู้ประกอบการตามหมวดธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ ปี 2563

สัดส่วนผู้ประกอบการตามหมวดธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ ปี 2563

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

หากพิจารณาผู้ประกอบการขนาดกลาง พบว่า มีจำนวนผู้ประกอบการในหมวดกิจกรรมสปา 77 ราย กิจกรรมแต่งเล็บ 24 ราย กิจกรรมแต่งผม 12 ราย และกิจกรรมบริการสุขภาพอื่นๆ จำนวน 6 ราย ผู้ประกอบการขนาดย่อมมีจำนวนผู้ประกอบการในหมวดกิจกรรมสปา 3,422 ราย กิจกรรมแต่งผม 818 ราย กิจกรรมแต่งเล็บ 691 ราย

และกิจกรรมบริการสุขภาพอื่นๆ จำนวน 84 ราย และผู้ประกอบการขนาดย่อยมีจำนวนผู้ประกอบการในหมวดกิจกรรมแต่งผม 119,323 ราย กิจกรรมสปา 17,548 ราย กิจกรรมแต่งเล็บ 5,434 ราย และกิจกรรมบริการสุขภาพอื่นๆ จำนวน 347 ราย

จำนวนผู้ประกอบการ SMEs ตามหมวดธุรกิจสภาและบริการสุขภาพ ปี 2563

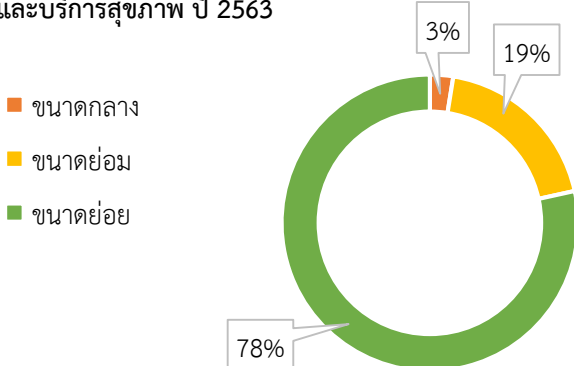
	ผู้ประกอบการขนาดกลาง		ผู้ประกอบการขนาดย่อม		ผู้ประกอบการขนาดย่อย	
	จำนวน (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
กิจกรรมสภา	77	65 (-4%)	3,422	68 (-0.4%)	17,548	12 (+0.3%)
กิจกรรมแต่งผม	12	10 (+9%)	818	16 (+3%)	119,323	84 (-0.02%)
กิจกรรมแต่งเล็บ	24	20 (-14%)	691	14 (+4%)	5,434	3 (+0.4%)
กิจกรรมบริการสุขภาพอื่นๆ	6	5 (-14%)	84	2 (+2%)	347	1 (+2%)

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

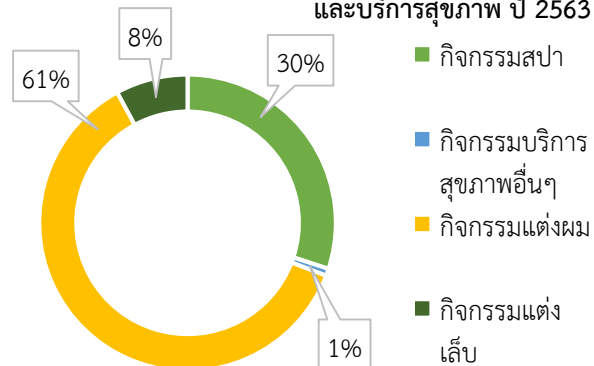
และจากข้อมูลของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข พบว่า จำนวนสถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่อนุมัติให้ประกอบกิจการและออกใบอนุญาตแล้วมีทั้งหมด 10,213 ราย ทั้งนี้ ธุรกิจสภาและบริการสุขภาพที่มีใบอนุญาตมีจำนวนน้อยกว่าธุรกิจที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องถึง 2 เท่าตัว แม้ว่า พ.ร.บ. สถานประกอบการเพื่อสุขภาพปี 2559 จะกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจก็ตาม

ธุรกิจสภาและบริการสุขภาพมีจำนวนการจ้างงานทั้งสิ้น 254,124 คน เป็นการจ้างงานจากผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 251,193 คน หรือร้อยละ 99 โดยแบ่งเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางจำนวน 6,378 คน ผู้ประกอบการขนาดย่อมจำนวน 47,920 คน และผู้ประกอบการขนาดย่อยจำนวน 197,639 คน ในส่วนของหมวดธุรกิจที่มีการจ้างงานมากที่สุด คือ กิจกรรมแต่งผมมีจำนวน 154,506 คน กิจกรรมสภามีจำนวน 75,648 คน กิจกรรมแต่งเล็บมีจำนวน 19,820 คน และกิจกรรมบริการสุขภาพอื่นๆ มีจำนวน 1,961 คน ตามลำดับ

สัดส่วนการจ้างงานตามหมวดธุรกิจสภาและบริการสุขภาพ ปี 2563

สัดส่วนการจ้างงานตามหมวดธุรกิจสภาและบริการสุขภาพ ปี 2563

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

หากพิจารณาผู้ประกอบการขนาดกลาง พบว่า มีการจ้างงานในกิจกรรมสปาจำนวน 3,494 คน กิจกรรมแต่งเล็บจำนวน 1,848 คน กิจกรรมแต่งผมจำนวน 711 คน และกิจกรรมบริการสุขภาพอื่นๆ จำนวน 325 คน ผู้ประกอบการขนาดย่อมมีการจ้างงานในกิจกรรมสปาจำนวน 32,916 คน กิจกรรมแต่งเล็บจำนวน 7,185 คน กิจกรรมแต่งผมจำนวน

7,012 คน และกิจกรรมบริการสุขภาพอื่นๆ จำนวน 807 คน และผู้ประกอบการขนาดย่อมมีการจ้างงานในกิจกรรมแต่งผมจำนวน 146,783 คน กิจกรรมสปาจำนวน 39,238 คน กิจกรรมแต่งเล็บจำนวน 10,787 คน และกิจกรรมบริการสุขภาพอื่นๆ จำนวน 829 คน

การจ้างงานของผู้ประกอบการ SMEs ตามหมวดธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ ปี 2563

	ผู้ประกอบการขนาดกลาง		ผู้ประกอบการขนาดย่อม		ผู้ประกอบการขนาดย่อย	
	จำนวน (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
กิจกรรมสปา	3,494	55 (-42%)	32,916	69 (-1%)	39,238	20 (-1%)
กิจกรรมบริการสุขภาพอื่นๆ	325	5 (-61%)	807	1 (+17%)	829	1 (-10%)
กิจกรรมแต่งผม	711	11 (+9%)	7,012	15 (+5%)	146,783	74 (-0.1%)
กิจกรรมแต่งเล็บ	1,848	29 (-16%)	7,185	15 (+8%)	10,787	5 (+6%)

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

และจากข้อมูลของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข พบว่า จำนวนผู้ให้บริการที่ผ่านการรับรองแล้วมีทั้งหมด 143,274 คน¹ จำนวนผู้ดำเนินการที่ผ่านการรับรองแล้วมีทั้งหมด 4,844 คน² ทั้งนี้ผู้ให้บริการที่ผ่านการรับรองมีจำนวนน้อยกว่าผู้ให้บริการที่ไม่ผ่านการรับรองมาก และผู้ให้บริการบางส่วนให้บริการแบบอิสระ (Freelance)

ส่วนที่ 2 : สภาพการตลาด

ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพอื่นๆ

ระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาคนต่างชาติได้รู้จักธุรกิจสปาและบริการสุขภาพอย่างเป็นทางการ และเป็นช่วงที่เทรนด์สุขภาพ หรือ Health & Wellness ได้รับความนิยมไปทั่วโลก แต่ทว่าในปี 2563 เชื้อ

ไวรัส COVID-19 ได้แพร่กระจายจนลุกลามไปทั่วโลก ทำให้ “ธุรกิจสปาปิดตัวถาวรแล้วกว่าร้อยละ 70 และเปิดให้บริการเพียงร้อยละ 20 ของทั้งหมด รวมถึงแรงงานที่เกี่ยวข้องถึงร้อยละ 80 อยู่ในสถานะตกงาน” คุณกรด โรจนเสถียร นายกสมาคมสปาไทย กล่าว อันเนื่องมาจากได้รับผลกระทบเชิงลบจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ทั่วประเทศ โดยเฉพาะมาตรการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้บริการหลัก คือ นักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากเอเชียตะวันออกเฉียง เช่น จีน ไต้หวันฮ่องกง เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19

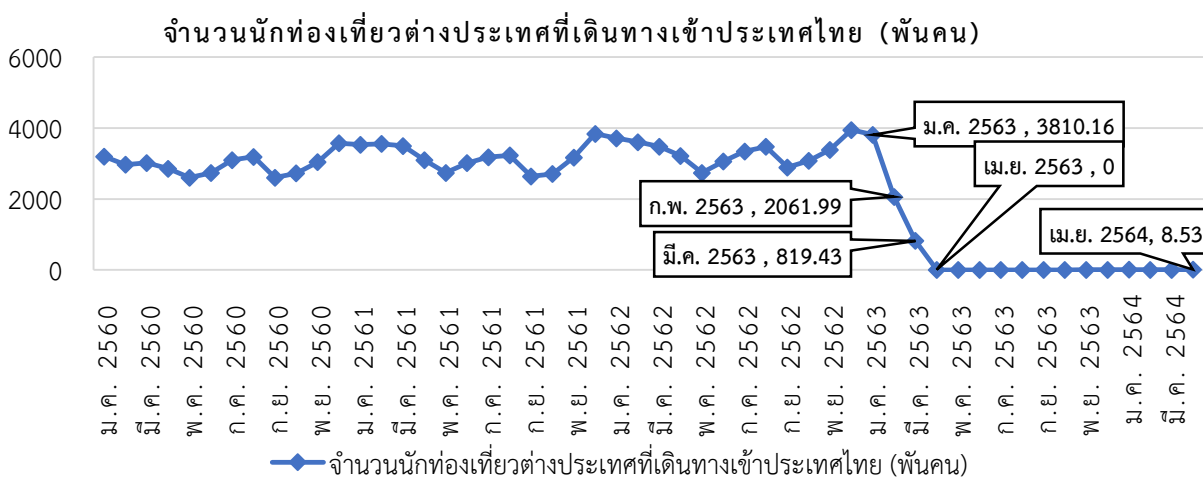
¹ ผู้ให้บริการ คือ ผู้ทำหน้าที่นวด ทำเล็บ ทำผม เป็นต้น

² ผู้ดำเนินการ คือ ผู้ทำหน้าที่นำเสนอบริการหรือบริหารสถานบริการ เป็นต้น

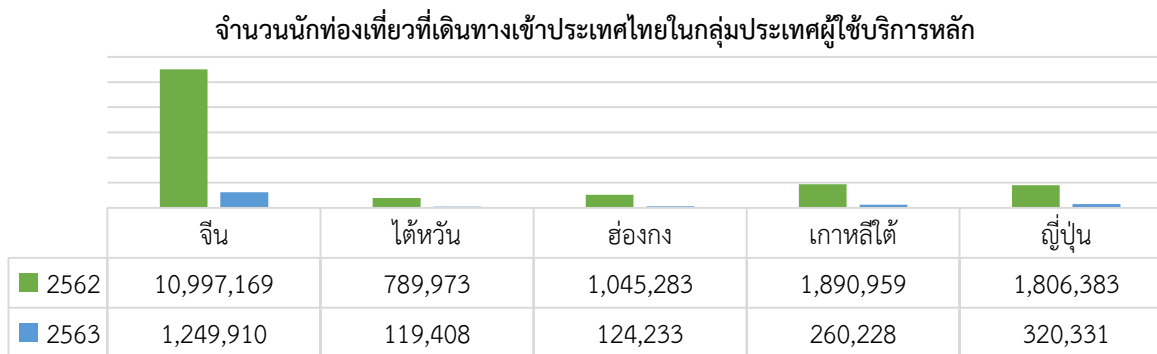
หากพิจารณาเครื่องชี้ภาวะการณ์ท่องเที่ยว คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยในปี 2563 มีค่าอยู่ที่ 558.53 พันคน ลดลงถึงร้อยละ 83.21 จากค่าเฉลี่ยปี 2562 ที่ 3326.36 พันคน และหากเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2564 กับปี 2563 พบว่า ลดลงถึงร้อยละ 99.70

อย่างไรก็ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 2563 จนถึงเดือนเมษายน ปี 2564 เริ่มมีการฟื้นตัว แต่ทว่าจำนวนนักท่องเที่ยวยังน้อยกว่า 10,000 คน ต่อเดือน

หากพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศไทยในกลุ่มประเทศผู้ใช้บริการหลัก จากสถิติของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า จีนมีจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2563 ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 88.63 ไต้หวันมีจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2563 ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 84.88 ฮองกงมีจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2563 ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 88.11 เกาหลีใต้มีจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2563 ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 86.24 และญี่ปุ่นมีจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2563 ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 82.27

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย
ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

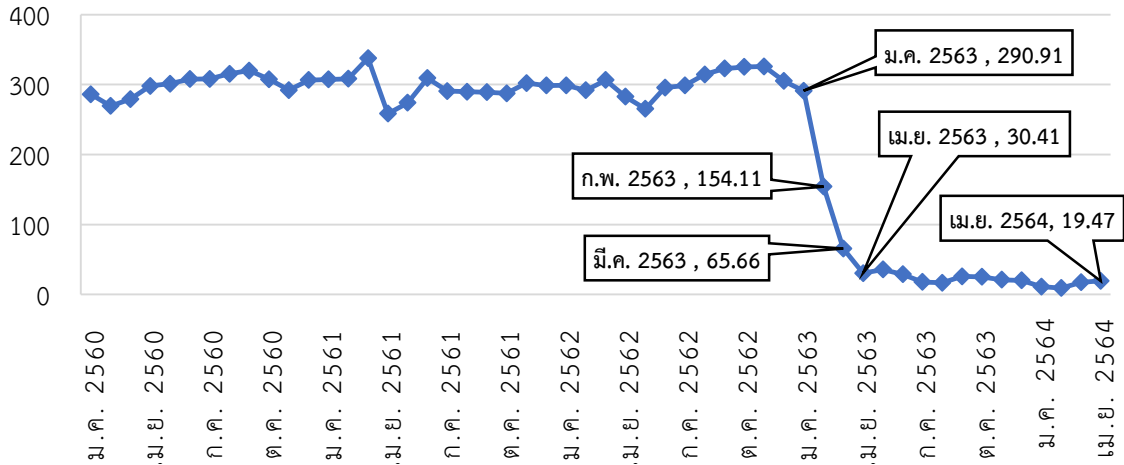

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

และหากพิจารณาดัชนีการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (ปรับฤดูกาล) พบว่า ค่าเฉลี่ยในปี 2563 มีค่าอยู่ที่ 60.98 ลดลงถึงร้อยละ 79.86 จากค่าเฉลี่ยปี 2562 ที่ 302.71 และหากเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2564 กับปี 2563

พบว่า ลดลงถึงร้อยละ 92.66 อย่างไรก็ตามจากข้อมูล พบว่า ตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 2563 จนถึงเดือนเมษายน ปี 2564 เริ่มมีการฟื้นตัวของค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติเล็กน้อย สอดคล้องกับสถานการณ์ข้างต้น

ดัชนีการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (ปรับฤดูกาล)

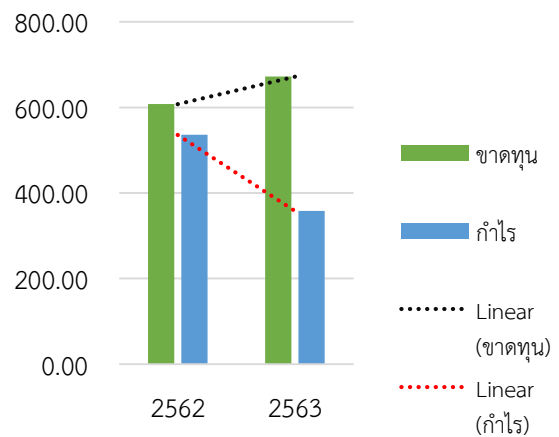

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

สะท้อนผ่านข้อมูลทางการเงินของธุรกิจสปาและบริการสุขภาพอื่นๆ ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในปี 2563 เปรียบเทียบกับปี 2562 พบว่า มีจำนวนนิติบุคคลที่ส่งงบการเงินทั้งหมด 1,030 ราย ในปี 2563 ขาดทุนทั้งสิ้น 672 ราย และมีกำไร 358 ราย หรือคิดเป็นขาดทุนร้อยละ 65 ขณะที่ปี 2562 มีจำนวนนิติบุคคลที่ส่งงบการเงินทั้งหมด 1,145 ราย ขาดทุนทั้งสิ้น 608 ราย และมีกำไร 536 ราย หรือคิดเป็นขาดทุนร้อยละ 53 ซึ่งมีอัตราการขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 12

ผู้ประกอบการธุรกิจสปาและบริการสุขภาพอื่นๆ ที่ขาดทุนกับมีกำไร

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

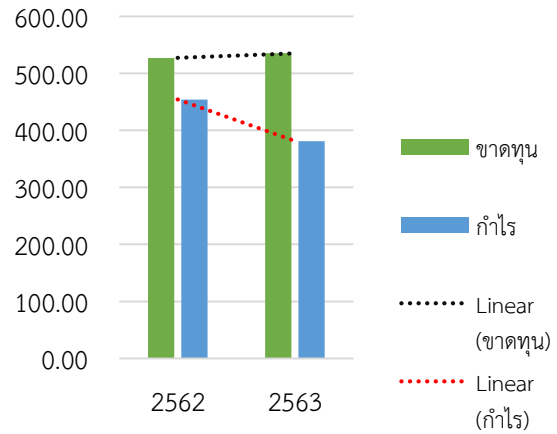
ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ธุรกิจแต่งผมและแต่งเล็บ

ธุรกิจแต่งผมและแต่งเล็บ เป็นหนึ่งในธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ทุกระลอกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะมาตรการล็อกดาวน์

หากพิจารณาข้อมูลทางการเงินของธุรกิจแต่งผมและแต่งเล็บของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในปี 2563 เปรียบเทียบกับปี 2562 พบว่า มีจำนวนนิติบุคคลที่ส่งงบการเงินทั้งหมด 918 ราย ในปี 2563 ขาดทุนทั้งสิ้น 535 ราย และมีกำไร 381 ราย หรือคิดเป็นขาดทุนร้อยละ 58 ขณะที่ปี 2562 มีจำนวนนิติบุคคลที่ส่งงบการเงินทั้งหมด 986 ราย ขาดทุนทั้งสิ้น 527 ราย และมีกำไร 454 ราย หรือคิดเป็นขาดทุนร้อยละ 54 ซึ่งมีอัตราการขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4

ผู้ประกอบการธุรกิจแต่งผมและแต่งเล็บที่ขาดทุนกับมีกำไร

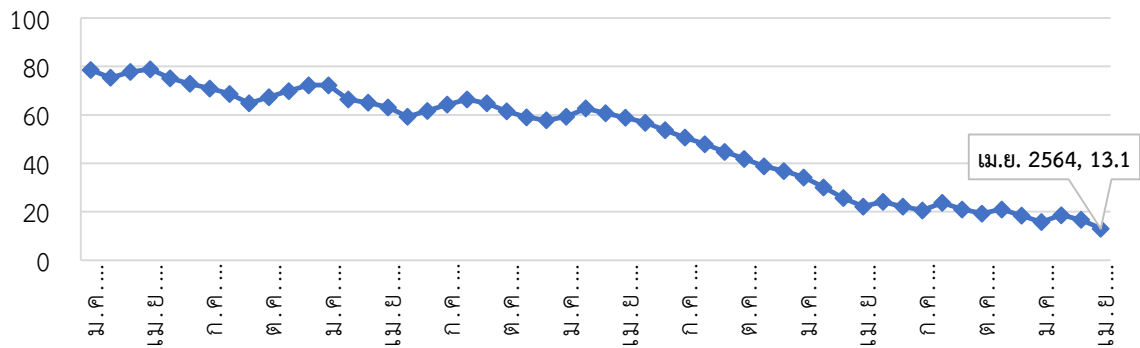

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ส่วนหนึ่งมีเหตุมาจากพฤติกรรมผู้ใช้บริการมีการเปลี่ยนแปลง โดยมีการควบคุมการใช้จ่ายมากขึ้น และใช้บริการเท่าที่จำเป็น อันเนื่องมาจากภาวะค่าครองชีพสูง และการเพิ่มขึ้นของรายได้ไม่เหมาะสมกับค่าครองชีพ สะท้อนผ่านดัชนีภาวะค่าครองชีพ ที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และลดลงต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ในรอบ 16 ปี นับตั้งแต่ทำการสำรวจ ซึ่งในเดือนเมษายน 2564 มีค่าอยู่ที่ 13.1

ดัชนีภาวะค่าครองชีพ

ที่มา: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

กลุ่มธุรกิจ SMEs ในสาขาสปาและบริการ สุขภาพรายจังหวัดที่สำคัญ

จากจำนวนวิสาหกิจและการจ้างงานข้างต้น
พิจารณาได้ว่า กลุ่มธุรกิจที่สำคัญในธุรกิจสปาและ
บริการสุขภาพ คือ ธุรกิจสปาและธุรกิจแต่งผม โดย
ธุรกิจสปาที่มีผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม
เป็นสำคัญ ส่วนธุรกิจแต่งผมมีผู้ประกอบการขนาด

ย่อยเป็นสำคัญ โดยธุรกิจสปาสามารถแบ่งเป็นราย
จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร มีความสำคัญสูงสุด
รองลงมาเป็น ชลบุรี ภูเก็ต และเชียงใหม่
ตามลำดับ และธุรกิจแต่งผมสามารถแบ่งเป็นราย
จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร มีความสำคัญสูงสุด
รองลงมาเป็น ชลบุรี นครราชสีมา และ
สมุทรปราการ ตามลำดับ ดังนี้

ผู้ประกอบการธุรกิจสปา

ผู้ประกอบการธุรกิจแต่งผม

จำนวนผู้ประกอบการและการจ้างงานตามหมวดธุรกิจสปาและแต่งผมรายจังหวัดของผู้ประกอบการ SMEs ปี 2563

	ผู้ประกอบการธุรกิจสปา	การจ้างงานธุรกิจสปา	ผู้ประกอบการธุรกิจแต่งผม	การจ้างงานธุรกิจแต่งผม
เชียงราย	423	1,010	2,360	2,622
เชียงใหม่	1,040	3,627	3,466	4,402
น่าน	90	159	927	973
พะเยา	94	196	973	1,068
แพร่	184	273	1,154	1,238
แม่ฮ่องสอน	46	156	176	199
ลำปาง	174	380	1,371	1,521
ลำพูน	94	169	972	1,045
อุตรดิตถ์	57	104	608	671
กระบี่	254	1,048	1,070	1,301
ชุมพร	93	171	1,142	1,373
ตรัง	289	601	1,874	2,168
นครศรีธรรมราช	233	599	2,875	3,251

	ผู้ประกอบการธุรกิจสปา	การจ้างงานธุรกิจสปา	ผู้ประกอบการธุรกิจแต่งผม	การจ้างงานธุรกิจแต่งผม
นราธิวาส	80	126	521	623
ปัตตานี	27	100	420	500
พังงา	143	441	502	613
พัทลุง	261	387	1,622	1,708
ภูเก็ต	1,047	5,377	1,471	2,359
ยะลา	42	155	393	523
ระนอง	46	105	438	518
สตูล	79	330	360	393
สงขลา	342	928	2,536	3,023
สุราษฎร์ธานี	917	3,421	3,026	3,627
กรุงเทพมหานคร	5,008	26,104	18,400	31,398
กำแพงเพชร	88	155	930	1,044
ชัยนาท	136	243	599	687
นครนายก	33	94	336	387
นครปฐม	223	779	1,803	2,420
นครสวรรค์	171	363	1,870	2,169
นนทบุรี	722	2,802	2,497	3,868
ปทุมธานี	448	1,338	2,528	3,429
พระนครศรีอยุธยา	165	443	1,646	2,017
พิจิตร	119	168	878	972
พิษณุโลก	166	372	1,443	1,679
เพชรบูรณ์	132	272	1,311	1,464
ลพบุรี	142	311	1,056	1,181
สมุทรปราการ	416	1,456	3,502	4,288
สมุทรสงคราม	22	72	310	422
สมุทรสาคร	119	420	1,424	1,718
สระบุรี	95	234	1,059	1,331
สิงห์บุรี	60	100	427	472
สุโขทัย	163	332	880	999
สุพรรณบุรี	90	210	1,330	1,513
อ่างทอง	45	107	439	509
อุทัยธานี	41	73	424	468
กาญจนบุรี	155	341	1,510	1,770
ตาก	78	185	573	683
ประจวบคีรีขันธ์	392	1,430	1,299	1,684
เพชรบุรี	124	362	1,081	1,265
ราชบุรี	166	446	1,845	2,184
จันทบุรี	91	276	863	1,100
ฉะเชิงเทรา	108	333	1,107	1,320

	ผู้ประกอบการธุรกิจสปา	การจ้างงานธุรกิจสปา	ผู้ประกอบการธุรกิจแต่งผม	การจ้างงานธุรกิจแต่งผม
ชลบุรี	1,467	8,349	4,463	6,437
ตราด	115	302	392	498
ปราจีนบุรี	90	168	860	998
ระยอง	276	861	1,874	2,239
สระแก้ว	94	227	846	983
กาฬสินธุ์	151	239	1,481	1,602
ขอนแก่น	331	819	2,805	3,900
ชัยภูมิ	126	237	1,276	1,423
นครพนม	49	105	741	868
นครราชสีมา	333	811	3,583	4,247
บึงกาฬ	37	51	406	463
บุรีรัมย์	131	221	1,575	1,855
มหาสารคาม	452	635	1,578	1,789
มุกดาหาร	44	128	645	720
ยโสธร	170	232	771	864
ร้อยเอ็ด	314	430	2,039	2,249
เลย	55	117	727	834
ศรีสะเกษ	132	190	1,678	1,967
สกลนคร	58	143	1,031	1,207
สุรินทร์	137	248	1,635	1,916
หนองคาย	97	181	657	760
หนองบัวลำภู	62	113	547	612
อุดรธานี	287	636	1,908	2,380
อุบลราชธานี	228	447	2,476	2,933
อำนาจเจริญ	38	74	532	602

ที่มา: ฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า **จังหวัด กรุงเทพฯ และชลบุรี** ควรจะเป็นจังหวัดนำร่องในการดำเนินนโยบายและมาตรการของกลุ่มธุรกิจสปาและแต่งผม เนื่องจากเป็นกลุ่มธุรกิจที่สำคัญในสาขาสปาและบริการสุขภาพ และเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้ประกอบการและการจ้างงานสูง

จากข้อมูลทางการเงินของธุรกิจ SMEs กลุ่มสปาและแต่งผมในจังหวัดกรุงเทพฯ และชลบุรี ในปี 2563 เปรียบเทียบกับปี 2562 พบว่า ธุรกิจสปาในจังหวัดกรุงเทพฯ มีอัตราการขาดทุนร้อยละ

71 ในปี 2563 ขณะที่ปี 2562 มีอัตราการขาดทุนร้อยละ 62 ซึ่งมีอัตราการขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 9 ธุรกิจสปาในจังหวัดชลบุรีมีอัตราการขาดทุนร้อยละ 68 ในปี 2563 ขณะที่ปี 2562 มีอัตราการขาดทุนร้อยละ 49 ซึ่งมีอัตราการขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 19

และธุรกิจแต่งผมในจังหวัดกรุงเทพฯ มีอัตราการขาดทุนร้อยละ 71 ในปี 2563 ขณะที่ปี 2562 มีอัตราการขาดทุนร้อยละ 53 ซึ่งมีอัตราการขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 18 ธุรกิจแต่งผมในจังหวัดชลบุรีมีอัตราการขาดทุนร้อยละ 50 ในปี 2563

ขณะที่ปี 2562 มีมีอัตราการขาดทุนร้อยละ 36 ซึ่งมีอัตราการขาดทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 14

อัตราการขาดทุนของกลุ่มธุรกิจ SMEs ในสาขาสปาและบริการสุขภาพจังหวัดกรุงเทพฯ และชลบุรีในปี 2563 (ร้อยละ)

	กรุงเทพฯ	ชลบุรี
ธุรกิจสปา	71 (+9%)	68 (+19%)
ธุรกิจแต่งผม	71 (+18%)	50 (+14%)

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้ทราบว่าสภาพการตลาดของสาขาสปาและบริการสุขภาพ โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs กลุ่มสปาและแต่งผมในรายจังหวัดกรุงเทพฯ และชลบุรี ต่างกำลังเผชิญกับภาวะการขาดทุน และยังไม่มีความแนวโน้มที่จะฟื้นตัวในระยะเวลานี้

ส่วนที่ 3 : คู่แข่ง

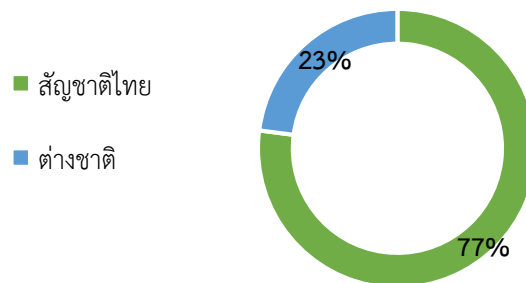
ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพในประเทศไทย นอกจากจะมีผู้ประกอบการชาวไทยแล้ว ยังมีชาวต่างชาติที่ให้ความสนใจ และเข้ามาลงทุน รวมถึงมีบทบาททางการตลาดด้วยเช่นกัน ดังนั้น ธุรกิจที่ลงทุนโดยชาวต่างชาติ นับว่าเป็นคู่แข่งทางธุรกิจภายในประเทศประเภทหนึ่ง

ธุรกิจสปา

ธุรกิจสปา มีนิติบุคคลสัญชาติไทยจำนวน 999 ราย นับเป็นมูลค่าการลงทุน 6,368 ล้านบาท หรือร้อยละ 77 มีนิติบุคคลที่ชาวต่างชาติร่วมลงทุนจำนวน 389 ราย นับเป็นมูลค่าการลงทุน 1,897 ล้านบาท หรือร้อยละ 23 ทั้งนี้มูลค่าการลงทุนของนิติบุคคลสัญชาติไทยมีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงเทียบกับ

กับสิ้นปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.14 นิติบุคคลที่ชาวต่างชาติร่วมลงทุนมีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงเทียบกับสิ้นปี ลดลงร้อยละ 3.15

สัดส่วนการลงทุนในธุรกิจสปาไทย

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

หากพิจารณาเป็นรายประเทศ พบว่า ในปี 2564 ประเทศเกาหลีใต้มีสัดส่วนการลงทุนมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 1.67 ญี่ปุ่นมีสัดส่วนการลงทุนรองลงมาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.19 จีนมีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1 สิงคโปร์มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.91 ตามลำดับ

ลำดับ	ประเทศ	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	 เกาหลีใต้	1.67
2	 ญี่ปุ่น	1.19
3	 จีน	1
4	 สิงคโปร์	0.91

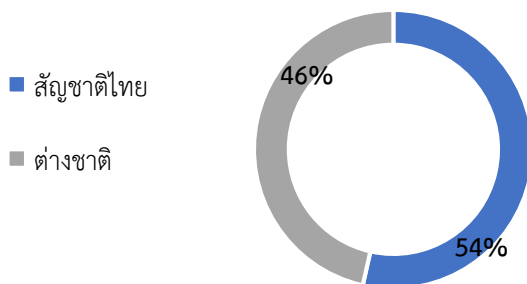
ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ธุรกิจแต่งผม

ธุรกิจแต่งผม มีนิติบุคคลสัญชาติไทยจำนวน 242 ราย นับเป็นมูลค่าการลงทุน 379 ล้านบาท หรือร้อยละ 54 มีนิติบุคคลที่ชาวต่างชาติร่วมลงทุนจำนวน 93 ราย นับเป็นมูลค่าการลงทุน 329 ล้านบาท หรือร้อยละ 46 ทั้งนี้มูลค่าการลงทุนของนิติบุคคลสัญชาติไทยมีส่วนการเปลี่ยนแปลงเทียบกับสิ้นปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.81 นิติบุคคลที่ชาวต่างชาติร่วมลงทุนมีส่วนการเปลี่ยนแปลงเทียบกับสิ้นปี ลดลงร้อยละ 13.27

สัดส่วนการลงทุนในธุรกิจแต่งผมไทย

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

หากพิจารณาเป็นรายประเทศ พบว่า ในปี 2564 ประเทศญี่ปุ่นมีส่วนการลงทุนมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 8.44 เกาหลีใต้มีส่วนการลงทุนรองลงมาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.01 เยอรมนีมีส่วนการลงทุนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.42 ฟิลิปปินส์มีส่วนการลงทุนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.68 ตามลำดับ

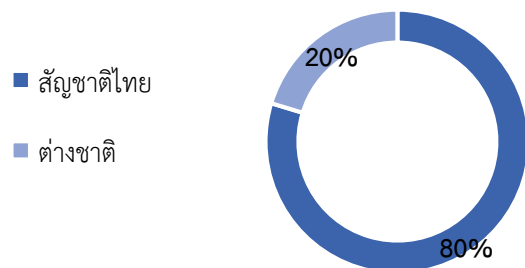
ลำดับ	ประเทศ	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	 ญี่ปุ่น	8.44
2	 เกาหลีใต้	3.01
3	 เยอรมนี	2.42
4	 ฟิลิปปินส์	0.68

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ธุรกิจแต่งเล็บ

ธุรกิจแต่งเล็บ มีนิติบุคคลสัญชาติไทยจำนวน 1,002 ราย นับเป็นมูลค่าการลงทุน 2,944 ล้านบาท หรือร้อยละ 80 มีนิติบุคคลที่ชาวต่างชาติร่วมลงทุนจำนวน 150 ราย นับเป็นมูลค่าการลงทุน 750 ล้านบาท หรือร้อยละ 20 ทั้งนี้มูลค่าการลงทุนของนิติบุคคลสัญชาติไทยมีส่วนการเปลี่ยนแปลงเทียบกับสิ้นปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.02 นิติบุคคลที่ชาวต่างชาติร่วมลงทุนมีส่วนการเปลี่ยนแปลงเทียบกับสิ้นปี ลดลงร้อยละ 4.12

สัดส่วนการลงทุนในธุรกิจแต่งเล็บไทย

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

หากพิจารณาเป็นรายประเทศ พบว่า ในปี 2564 ประเทศญี่ปุ่นมีสัดส่วนการลงทุนมากที่สุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 1.46 เกาหลีใต้มีสัดส่วนการลงทุนรองลงมาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.16 สหรัฐฯ มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.71 ออสเตรเลียมีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.68 ตามลำดับ

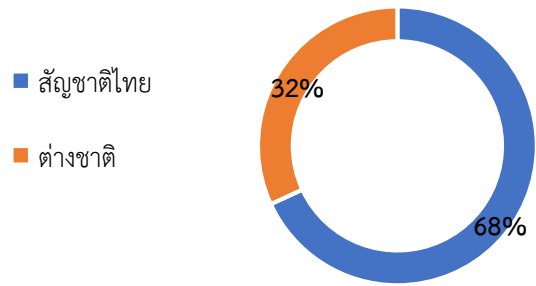
ลำดับ	ประเทศ	สัดส่วน (ร้อยละ)
1	 ญี่ปุ่น	1.46
2	 เกาหลีใต้	1.16
3	 สหรัฐฯ	0.71
4	 ออสเตรเลีย	0.68

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ธุรกิจบริการสุขภาพอื่นๆ

ธุรกิจบริการสุขภาพอื่นๆ มีนิติบุคคลสัญชาติไทยจำนวน 174 ราย นับเป็นมูลค่าการลงทุน 697 ล้านบาท หรือร้อยละ 68 มีนิติบุคคลที่ชาวต่างชาติร่วมลงทุนจำนวน 42 ราย นับเป็นมูลค่าการลงทุน 326 ล้านบาท หรือร้อยละ 32

สัดส่วนการลงทุนในธุรกิจแต่งเล็บไทย

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

หากพิจารณาเป็นรายประเทศ พบว่า ในปี 2564 ประเทศจีนมีมูลค่าการลงทุนมากที่สุด จำนวน 100.35 ล้านบาท เนเธอร์แลนด์มีมูลค่าการลงทุนรองลงมา จำนวน 33 ล้านบาท ฮ่องกงมีมูลค่าการลงทุน จำนวน 12.93 ล้านบาท เกาหลีใต้มีมูลค่าการลงทุน จำนวน 12.32 ล้านบาท ตามลำดับ

ลำดับ	ประเทศ	มูลค่าการลงทุน
1	 จีน	100.35 ล้านบาท
2	 เนเธอร์แลนด์	33 ล้านบาท
3	 ฮ่องกง	12.93 ล้านบาท
4	 เกาหลีใต้	12.32 ล้านบาท

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ส่วนที่ 4 : นโยบาย มาตรการ และ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นโยบาย

(แถลงเมื่อเดือนกรกฎาคม 2562) นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย ข้อ 5.4.3.รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจสปาและแพทย์แผนไทย ผลิตภัณฑ์ยาและสมุนไพรไทย เป็นต้น เพื่อสร้างความหลากหลายของสินค้า และสร้างโอกาสการขยายฐานการผลิตและการตลาดในระดับภูมิภาค ตลอดจนส่งเสริมธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ระดับสากล

มาตรการ

จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพได้รับผลกระทบอย่างมาก ภาครัฐจึงมีมาตรการการช่วยเหลือธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ เช่น มาตรการชดเชยรายได้ เราไม่ทิ้งกัน จำนวนเงิน 5,000 บาท 3 เดือน มาตรการเยียวยาโควิด-19 มาตรา 33 เรารักกัน จำนวนเงิน 2,000 บาท ประกอบกับมาตรการพักชำระหนี้ 2 เดือน ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย (สำหรับธุรกิจ SMEs ที่ต้องปิดกิจการจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19) มาตรการเยียวยาด้วยการลดค่าไฟสำหรับกิจการขนาดย่อมและขนาดย่อยให้สิทธิใช้ไฟฟ้าฟรี 100 หน่วยแรก สำหรับกิจการขนาดกลางให้ยกเว้นการเรียกเก็บอัตราค่าไฟฟ้าต่ำสุด และลดค่าน้ำ 10% สำหรับกิจการขนาดย่อมและขนาดย่อย เป็นต้น ทั้งนี้ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพยังได้รับ

ผลบวกจากมาตรการลดภาระค่าครองชีพและฟื้นฟูเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงการคนละครึ่ง โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ เป็นต้น

กฎหมาย

❖ **การกำกับดูแล พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542** ธุรกิจสปา ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย มาตรฐานของสถานที่ให้บริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบ เพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2551 (เล่ม 125 ตอนพิเศษ 176 ง หน้า 18-45 ธุรกิจความงาม พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522

❖ **การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว** ธุรกิจสปา เป็นธุรกิจในบัญชี 3 (21) ของ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ซึ่ง หากต่างชาติต้องการเข้ามาลงทุนโดยถือหุ้นเกินกว่า 49% ต้องมาขออนุญาตจากคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ธุรกิจความงาม กำหนดให้การให้บริการด้านเสริมสวยและแต่งผมเป็นธุรกิจบริการที่อยู่ในบัญชี 3 (21) ท้าย พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ซึ่งคนต่างด้าวอาจถือหุ้นข้างมากได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

- ❖ **การทำงานของคนต่างด้าว** พระราชกฤษฎีกา กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 กำหนดให้งานตัดผมหรืองานเสริมสวยเป็นงานที่ห้ามคนต่างด้าวทำ ตามบัญชีท้าย พ.ร.ฎ. ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวย มาตรฐานของสถานที่ การบริการ ผู้ให้บริการ หลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบ เพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพ หรือเพื่อเสริมสวย ตามพระราชบัญญัติสถานบริการสถานบริการ พ.ศ. 2509 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2551 (เล่ม 125 ตอนพิเศษ 176 ง หน้า 18-45 กำหนดให้ผู้ดำเนินการกิจการสปาเพื่อสุขภาพต้องมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
- ❖ **การออกใบอนุญาต** ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ผู้ประกอบการที่ยื่นขอให้รับรองมาตรฐานสถานประกอบการที่ดำเนินกิจการสปาเพื่อสุขภาพ กิจการนวดเพื่อสุขภาพ และกิจการนวดเพื่อเสริมสวย ต้องมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

เกณฑ์การรับรองคุณภาพสถานประกอบการ

เกณฑ์การรับรองคุณภาพสถานประกอบการสปาและบริการสุขภาพ ของสำนักงาน

จำนวนสถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่ได้รับรองมาตรฐานและได้รับใบอนุญาตแล้วมีทั้งหมด 9,078 ราย และได้รับอนุมัติให้ประกอบกิจการแล้วทั้งหมด 1,266 ราย โดยแบ่งเป็นรายจังหวัดดังนี้

	อยู่ระหว่างดำเนินการ	อนุมัติให้ประกอบกิจการ	ออกใบอนุญาตแล้ว
เชียงราย	15	0	160
เชียงใหม่	16	15	756
น่าน	0	1	37
พะเยา	0	0	29

ส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข มีเกณฑ์การรับรองครอบคลุมด้วยกัน 5 ด้านดังนี้

- ❖ **ด้านบริการ (Service Quality)** เพื่อตรวจสอบการบริการว่ากิจกรรมบริการนั้นมีการบริการครบถ้วนถูกต้อง มีคุณภาพตามหลักวิชาการ ตลอดจนความพึงพอใจของลูกค้า
- ❖ **ด้านบุคลากร (Skill Staff)** เพื่อประเมินความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานประกอบการว่ามีคุณสมบัติที่จะบริการลูกค้าได้อย่างปลอดภัย และประทับใจ
- ❖ **ด้านผลิตภัณฑ์เครื่องมือและอุปกรณ์ (Tool and Equipment)** เพื่อให้สถานประกอบการจัดหาผลิตภัณฑ์ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ดีมีคุณภาพไว้สำหรับบริการผู้มารับบริการ
- ❖ **ด้านการบริหารและจัดการองค์กร (Organization & Management Quality)** เพื่อให้สถานประกอบการตระหนักถึงความสำคัญ และมีระบบบริหารการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง
- ❖ **ด้านสถานที่ บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม (Ambient and Environment)** เพื่อให้ผู้รับบริการได้ประทับใจในสถานที่ บรรยากาศ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

	อยู่ระหว่างดำเนินการ	อนุมัติให้ประกอบกิจการ	ออกใบอนุญาตแล้ว
แพร่	0	1	32
แม่ฮ่องสอน	1	0	36
ลำปาง	11	2	94
ลำพูน	9	0	32
อุตรดิตถ์	0	2	44
กระบี่	0	1	107
ชุมพร	1	0	35
ตรัง	0	1	47
นครศรีธรรมราช	5	0	13
นราธิวาส	3	0	23
ปัตตานี	0	0	14
พังงา	25	0	0
พัทลุง	1	0	18
ภูเก็ต	31	1	669
ยะลา	0	0	43
ระนอง	0	0	23
สตูล	0	0	65
สงขลา	5	0	195
สุราษฎร์ธานี	61	1	549
กรุงเทพมหานคร	765	84	1,720
กำแพงเพชร	18	1	3
ชัยนาท	0	1	24
นครนายก	3	0	44
นครปฐม	7	7	100
นครสวรรค์	2	0	37
นนทบุรี	24	1	283
ปทุมธานี	53	4	186
พระนครศรีอยุธยา	21	1	78
พิจิตร	0	0	40
พิษณุโลก	13	0	107
เพชรบูรณ์	0	0	101
ลพบุรี	1	1	73
สมุทรปราการ	18	0	129
สมุทรสงคราม	0	1	29
สมุทรสาคร	3	1	62
สระบุรี	10	0	0
สิงห์บุรี	2	0	30
สุโขทัย	7	0	41
สุพรรณบุรี	2	4	78

	อยู่ระหว่างดำเนินการ	อนุมัติให้ประกอบกิจการ	ออกใบอนุญาตแล้ว
อ่างทอง	0	0	23
อุทัยธานี	0	0	24
กาญจนบุรี	5	1	70
ตาก	1	1	49
ประจวบคีรีขันธ์	1	0	187
เพชรบุรี	2	2	56
ราชบุรี	6	0	57
จันทบุรี	0	3	61
ฉะเชิงเทรา	0	0	37
ชลบุรี	59	1	808
ตราด	0	1	92
ปราจีนบุรี	1	0	55
ระยอง	31	9	198
สระแก้ว	1	0	30
กาฬสินธุ์	0	0	70
ขอนแก่น	4	3	177
ชัยภูมิ	1	1	39
นครพนม	0	0	12
นครราชสีมา	133	7	51
บึงกาฬ	0	1	23
บุรีรัมย์	3	1	72
มหาสารคาม	2	1	69
มุกดาหาร	0	1	20
ยโสธร	0	0	9
ร้อยเอ็ด	18	2	81
เลย	0	0	61
ศรีสะเกษ	3	0	57
สกลนคร	4	1	17
สุรินทร์	3	0	66
หนองคาย	3	0	80
หนองบัวลำภู	0	0	37
อุดรธานี	6	5	112
อุบลราชธานี	19	1	72
อำนาจเจริญ	0	0	20
รวมทั้งหมด	1,439	1,266	9,078

ที่มา: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ส่วนที่ 5 : ข้อผูกพันระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS)

ข้อผูกพันด้านบริการสุขภาพ เป็นหนึ่งในสาขาบริการเร่งรัดตาม AEC Blueprint 25 ซึ่งมีเป้าหมายลด/เลิกข้อจำกัดต่อการค้าบริการภายในปี พ.ศ. 2553 โดยต้องอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนมีสัดส่วนการถือหุ้นได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และต้องยกเลิกข้อจำกัดการเข้าสู่ตลาดอื่นๆ ทั้งหมด

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ ไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA)

บริการสปาและสุขภาพไทยสามารถเข้าไปลงทุนจัดตั้งธุรกิจได้โดยไม่มีข้อจำกัด นอกจากข้อผูกพันที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา ดังนี้

- ❖ **Spa investor/manager** อนุญาตให้เข้าเมืองและทำงานเป็นระยะเวลา 1 หรือ 3 ปี ซึ่งอาจมีการขยายได้
- ❖ **Spa instructor** อนุญาตให้เข้าเมืองและทำงานเป็นระยะเวลา 1 หรือ 3 ปี ซึ่งอาจมีการขยายได้ภายใต้สถานการณ์พำนักประเภท ผู้ฝึกสอน ซึ่งมีขอบเขตระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเข้าเมือง และการยอมรับผู้ลี้ภัย

ส่วนที่ 6 : ปัญหาและอุปสรรค

- ❖ **ปัญหาด้านบุคลากร** เป็นปัญหาสำคัญมากที่สุด เนื่องจากบุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการ

ดำเนินธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ จากการแข่งขันตัวของธุรกิจสปาและบริการสุขภาพอย่างรวดเร็วทำให้เกิดภาวะขาดแคลนบุคลากรผู้ให้บริการที่ผ่านการรับรอง โดยเฉพาะคนที่มีทักษะ ฝีมือ และความเชี่ยวชาญซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของธุรกิจ และอีกสาเหตุคือภาพลักษณ์ของธุรกิจเป็นไปในเชิงลบทำให้ผู้สนใจในอาชีพมีจำนวนน้อย

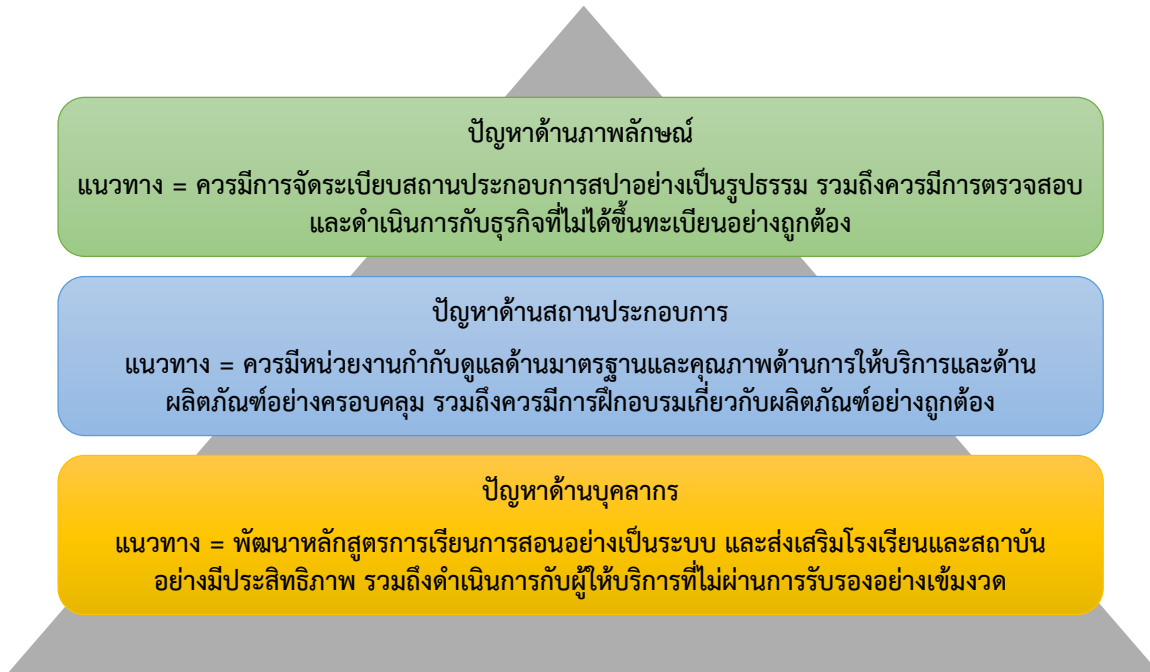
- ❖ **ปัญหาด้านสถานประกอบการ** การขยายตัวของธุรกิจสปาและบริการสุขภาพอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านมาตรฐานและคุณภาพของการให้บริการ รวมถึงด้านมาตรฐานและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันภายในตลาดที่รุนแรงและความเชื่อมั่นผู้ใช้บริการเชิงลบ
- ❖ **ปัญหาด้านภาพลักษณ์** การที่ผู้ให้บริการสปาส่วนใหญ่ไม่ผ่านการรับรอง ประกอบกับการทำธุรกิจแอบแฝงในธุรกิจสปามาอย่างยาวนานและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ธุรกิจเกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบฝังลึกทั้งประชาชนภายในประเทศและต่างประเทศ

ส่วนที่ 7 : ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐควรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ อย่างเป็นระบบ และส่งเสริมโรงเรียนและสถาบันสอนและอบรมการประกอบธุรกิจสปาและบริการสุขภาพอย่างมีมาตรฐานการให้บริการและประสิทธิภาพ รวมถึงการดำเนินการตามกฎหมายกับบุคลากรผู้ให้บริการที่ไม่ผ่านการรับรองอย่างเข้มงวด
2. ภาครัฐควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคอยกำกับดูแลด้านมาตรฐานและคุณภาพทั้งด้านการให้บริการและด้านผลิตภัณฑ์ที่ใช้ อย่าง

- ครอบคลุม รวมถึงควรมีการฝึกอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ต่างๆ อย่างถูกต้อง
3. ภาครัฐควรมีการจัดระเบียบสถานประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสปาและบริการสุขภาพอย่าง

เป็นรูปธรรม เพื่อแบ่งแยกประเภทการให้บริการ อย่างชัดเจนโดยไม่คลุมเครือ รวมถึงควรมีการ ตรวจสอบและดำเนินการตามกฎหมายกับธุรกิจ ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้อง

4. นำประเทศที่เป็น Best Practice มาเป็น แนวทางในการพัฒนา เช่น **ประเทศสหราชอาณาจักร** ถือเป็นประเทศผู้นำด้านสปาและบริการสุขภาพประเทศหนึ่งของโลก จาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ภาครัฐได้มีมาตรการช่วยเหลือ ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ ดังนี้
- ❖ มาตรการป้องกันการเลิกจ้างพนักงานของธุรกิจ ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 โดย รัฐบาลจะชดเชยรายได้ผ่านนายจ้างจำนวนเงิน ครอบคลุมถึงร้อยละ 80 ของเงินเดือนพนักงาน สูงสุด 2,500 ปอนด์ต่อเดือน (ซึ่งสูงกว่ารายได้ เฉลี่ยของสหราชอาณาจักร) และหลังจากผ่อน คลายมาตรการควบคุมให้นายจ้างแบ่งสัดส่วน

- การชดเชยรายได้ของพนักงานกับรัฐบาล ทั้งนี้มี การขยายระยะเวลาของมาตรการอย่างต่อเนื่อง
- ❖ ขยายระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยของเงินกู้ โครงการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับ ผลกระทบจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 โดยจากเดิม กำหนดไว้ 6 เดือน เป็น 12 เดือน
 - ❖ งดเว้นการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มช่วงระยะเวลาสั้นๆ และเลื่อนระยะเวลาการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม ออกไปหนึ่งไตรมาส
 - ❖ ผู้เช่าพื้นที่ที่จะได้รับการลดหย่อนค่าเช่าโดย ครอบคลุมอย่างน้อยร้อยละ 30 ของค่าเช่าพื้นที่
5. (ณ วันที่ 2 สิงหาคม 2564) ผู้ประกอบการ ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพในพื้นที่ควบคุม สูงสุด (สีแดงเข้ม) ยังคงต้องปิดสถาน

ประกอบการ และยังไม่มีการกำหนดการกลับมาเปิดกิจการอย่างแน่ชัด โดยที่ผ่านมารัฐกิจสภาและบริการสุขภาพได้ปิดสถานประกอบการไปแล้วถึง 3 รอบ คือระลอกที่ 1 ปิดตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม 2563 ถึง 15 มิถุนายน 2563 เป็นระยะเวลา 90 วัน ระลอกที่ 2 ปิดตั้งแต่วันที่ 29 ธันวาคม 2563 ถึง วันที่ 22 มกราคม 2564 เป็นระยะเวลา 25 วัน และระลอกที่ 3 ปิดตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน 2564 ถึง 31 พฤษภาคม 2564 เป็นระยะเวลา 36 วัน **รวมระยะเวลาที่รัฐกิจสภาและบริการสุขภาพปิดสถานประกอบการไปแล้วอย่างน้อย 151 วัน หรือคิดเป็นระยะเวลากว่า 5 เดือน**

ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐควรจะต้องมีมาตรการช่วยเหลือโดยตรงกับธุรกิจสภาและบริการสุขภาพอย่างเร่งด่วน โดยมีมาตรการช่วยเหลือของประเทศสหราชอาณาจักรเป็นตัวอย่าง ประกอบกับความต้องการของผู้ประกอบการ ดังนี้

- ❖ ช่วยเหลือค่าจ้างพนักงาน และอนุญาตให้นายจ้างลดระยะเวลาการจ้างงานโดยถูกกฎหมาย
- ❖ พิจารณาการพักชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย โดยมีเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการ
- ❖ ปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล
- ❖ ขยายระยะเวลาการนำผลขาดทุนไปเป็นรายจ่ายที่สามารถหักลดหย่อนภาษีได้
- ❖ สามารถนำค่าใช้จ่ายสำหรับป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 มาหักค่าใช้จ่ายได้
- ❖ งดเว้นค่าธรรมเนียมการประกอบธุรกิจสภาและบริการสุขภาพรายปี
- ❖ ปรับลดเงินสมทบประกันสังคมของนายจ้าง
- ❖ ปรับลดค่าไฟฟ้าและค่าประปา

Gap Analysis

วิเคราะห์ช่องว่างระหว่างมาตรการภาครัฐที่ออกมาแล้วกับมาตรการที่ธุรกิจ SMEs ต้องการและควรจะเป็นได้ดังนี้

มาตรการภาครัฐที่ออกมาแล้ว	Gap Analysis	มาตรการธุรกิจ SMEs ต้องการ
<ul style="list-style-type: none"> ➢ มาตรการชดเชยรายได้ เราไม่ทิ้งกัน จำนวนเงิน 5,000 บาท 3 เดือน ➢ มาตรการเยียวยาโควิด-19 มาตรา 33 เรารักกัน จำนวนเงิน 2,000 บาท 	 <p>(ทั้งนี้มาตรการที่ภาครัฐออกมานั้นยังไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ธุรกิจ SMEs ต้องการ โดยมีรายละเอียดที่ต้องการ ดังนี้ ภาครัฐควรร่วมจ่ายเงินเดือนพนักงาน 50% ของเพดานสูงสุด 15,000 บาท ระยะเวลา 6-12 เดือน)</p>	ช่วยเหลือค่าจ้างพนักงาน
<ul style="list-style-type: none"> ➢ มาตรการพักชำระหนี้ 2 เดือน ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย 	 <p>(ทั้งนี้มาตรการที่ภาครัฐออกมานั้นยังไม่สอดคล้องด้านระยะเวลาที่ใช้มาตรการควบคุมการแพร่ระบาด</p>	พิจารณาการพักชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย

มาตรการภาครัฐที่ออกมาแล้ว	Gap Analysis	มาตรการธุรกิจ SMEs ต้องการ
	ของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ซึ่งธุรกิจต้องปิดสถานประกอบการกว่า 6 เดือน เป็นอย่างน้อย)	
➢ มาตรการเยียวยาด้วยการลดค่าไฟ สำหรับกิจการขนาดย่อมและขนาดย่อยให้สิทธิใช้ไฟฟ้าฟรี 100 หน่วยแรก สำหรับกิจการขนาดกลางให้ยกเว้นการเรียกเก็บอัตราค่าไฟฟ้าต่ำสุดและลดค่าน้ำ 10% สำหรับกิจการขนาดย่อมและขนาดย่อย		ปรับลดค่าไฟฟ้าและค่าประปา
-		ปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล
-		ขยายระยะเวลาการนำผลขาดทุนไปเป็นรายจ่ายที่สามารถหักลดหย่อนภาษีได้
-		สามารถนำค่าใช้จ่ายสำหรับป้องกัน COVID-19 มาหักค่าใช้จ่ายได้
-		งดเว้นค่าธรรมเนียมการประกอบธุรกิจรายปี
-		ปรับลดเงินสมทบประกันสังคมของนายจ้าง

ส่วนที่ 8 : แนวโน้มในอนาคต

ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพได้รับผลกระทบอย่างมากในปี 2563 จากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 และในปัจจุบันธุรกิจสปาและบริการสุขภาพยังไม่มีฟื้นตัวเท่าที่ควร เนื่องจากการแพร่ระบาดระลอกที่ 3 ในช่วงเดือนเมษายน 2564 และอัตราการฉีดวัคซีนให้ครบ 2 เข็มที่ต่ำเพียงร้อยละ 3 ของประชากรทั้งหมด รวมถึงพฤติกรรมผู้ใช้บริการมีการใช้จ่ายลดลง

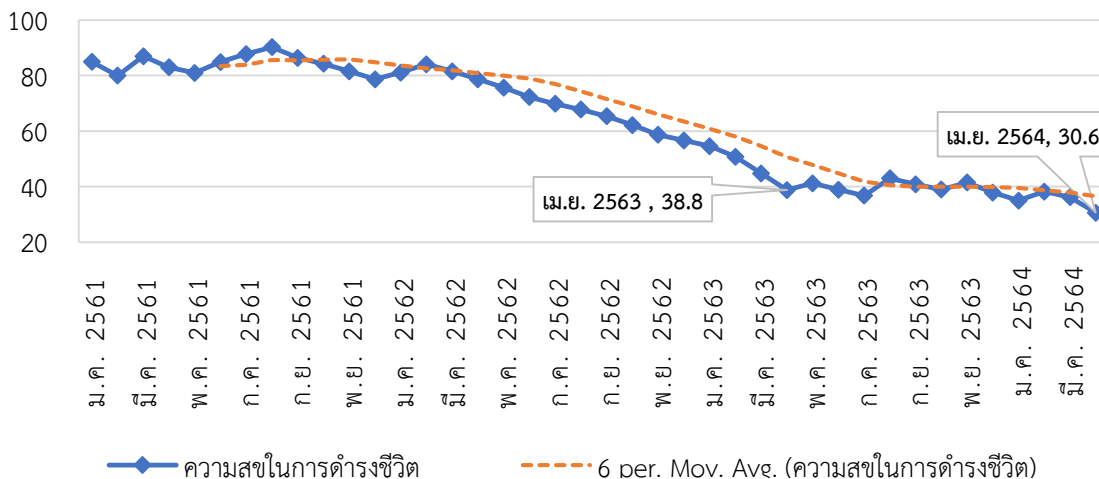
ธุรกิจสปาและบริการสุขภาพอื่นๆ

จากผลการสำรวจภาวะการณ์ใช้จ่ายและความคิดเห็นทางสังคมของผู้บริโภคประจำเดือนเมษายน 2564 ของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความเห็นที่ไม่เหมาะสมอย่างมากในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว ถึงร้อยละ 68.90 ลดลงร้อยละ 5 จากปี 2563 ที่ 73.90 และประสบปัญหาค่าครองชีพ ถึงร้อยละ 87.80 เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.10 จากปี 2563 ที่ 79.70 แต่ทั้งนี้ดัชนีวัดความสุขในการดำรงชีวิตประจำเดือน

เมษายน 2564 พบว่าต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ในรอบ 16 ปี นับตั้งแต่ทำการสำรวจและมีแนวโน้มลดลง ซึ่งอาจเป็นปัจจัยบวกที่นำไปสู่โอกาสฟื้นตัวของธุรกิจสปาและบริการสุขภาพ เมื่อสถานการณ์

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 เริ่มคลี่คลายลง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เกิดการผ่อนคลายบรรเทาความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ดัชนีความสุขในการดำรงชีวิต

ที่มา: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ประมวลผลโดย: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

SpaFinder® Wellness (บริษัทด้านการตลาดสปาที่ใหญ่ที่สุดในโลก) คาดการณ์ว่าธุรกิจสปาและบริการสุขภาพทั่วโลกจะมีแนวโน้มการเติบโตที่สูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากโครงสร้างประชากรโลกจะเปลี่ยนไปสู่สังคมผู้สูงวัย ประกอบกับประชากรส่วนใหญ่หันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น และจากรายงานของ Global Wellness Summit (GWS) คาดว่าแนวโน้มเรื่องสุขภาพภูมิคุ้มกันจะมีผลมากที่สุดต่อธุรกิจสปาและบริการสุขภาพในปี 2564 โดยมีการปรับสมดุลของภูมิคุ้มกันภายในร่างกายเป็นสำคัญ ได้แก่ อาหารเสริมกระตุ้นภูมิคุ้มกัน ทรีทเมนท์กระตุ้นภูมิคุ้มกัน เป็นต้น

ธุรกิจแต่งผมและแต่งเล็บ

จากการสำรวจความต้องการและความมั่นใจในการใช้บริการร้านเสริมสวยในช่วง

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 ของ ลอรีอัล ประเทศไทย (L'Oréal Thailand) พบว่า

- ❖ ประชากรส่วนใหญ่รู้สึกถึงความจำเป็นในการใช้บริการแต่งผม
- ❖ ประชากรส่วนใหญ่รู้สึกว่าบริการที่ไม่สามารถรับบริการแต่งผมและแต่งเล็บได้นั้น ส่งผลกระทบต่อทั้งทางสุขภาพและความมั่นใจของตนเอง โดยเฉพาะผู้ชาย ที่รู้สึกว่าไม่สามารถรับบริการแต่งผม ส่งผลกระทบต่อทั้งทางสุขภาพและความมั่นใจของตนเองอย่างมาก
- ❖ ประชากรส่วนหนึ่งจะไปใช้บริการแต่งผมและแต่งเล็บทันทีที่เปิดกิจการ เนื่องจากมั่นใจว่ากิจการจะปฏิบัติตามข้อกำหนดได้อย่างถูกต้องหลักสุขอนามัย

จึงสรุปได้ว่า หากมีการผ่อนคลายมาตรการ
ในสาขาธุรกิจสปาและบริการสุขภาพให้กลับมา
เปิดกิจการได้อีกครั้ง ธุรกิจแต่งผมและแต่งเล็บจะมี
โอกาสกลับมาฟื้นตัวจากพฤติกรรมผู้ใช้บริการ
ดังกล่าว

ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจสปาและบริการ
สุขภาพอื่นๆ ควรนำเสนอกิจกรรมที่มีการบรรเทา

ความเครียดประกอบกับการกระตุ้นภูมิคุ้มกันให้กับ
ผู้บริโภค และผู้ประกอบธุรกิจแต่งผมและแต่งเล็บ
ควรเปิดกิจการทันทีหากมีการผ่อนคลายมาตรการ
เพื่อตอบสนองพฤติกรรมผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ควร
คำนึงถึงความเหมาะสมด้านราคาให้เข้ากับ
สถานการณ์ปัจจุบันและปฏิบัติตามมาตรการจาก
กรมควบคุมโรคระบาดอย่างเคร่งครัด เพื่อการฟื้น
ตัวของกิจต่อไปในอนาคต...

เอกสารอ้างอิง

สปาและบริการสุขภาพ ปี 2552. จาก <https://www.sme.go.th>

ความหมายและประเภทของสปาและนวดเพื่อสุขภาพ ปี 2557. จาก <https://sme.go.th>

ธุรกิจสปาไทย ปี 2559. จาก <http://www.elfhs.ssrui.ac.th>

เรียงระดับ “สปาไทย” สู่ Wellness ดึงนักท่องเที่ยวสุขภาพ ปี 2562. และเปิดคำแถลงนโยบาย ‘กรม.ประยุทธ์2/1’ ยึด 4 หลักการใหญ่ ชูนโยบายหลัก 12 ด้าน เร่งด่วน 12 เรื่อง ปี 2562. จาก <https://www.prachachat.net>

การทำธุรกิจร้านเสริมสวย – การดำเนินงาน. จาก <https://m.easylaw.go.kr/>

โควิดทุบ ‘สปาไทย’ 3 หมื่นล้าน! ทุนจีนไล่ซื้อกิจการ-วอนรัฐเร่งป้มหัวใจ ปี 2564. จาก <https://www.bangkokbiznews.com>

โควิดพลิกธุรกิจสปา วางยุทธศาสตร์ไทยฮับเมดิคัล & เวลเนส ปี 2563. จาก <https://www.thansettakij.com>

โควิดจุดสปา-นวดไทยเจ๊งถาวร 70% ผู้ประกอบการร้องรัฐไ้การเหลียวแล แม้ธุรกิจสุดบอบซ้ำ ปี 2564. จาก <https://news.trueid.net>

Beauty salons and spas – Coronavirus Job Retention Scheme extended until October ปี 2563. จาก <https://professionalbeauty.co.uk>

เอกชนยื่น 12 ข้อให้รัฐช่วยเหลือ คัดตกงาน 10 ล้านคนโควิดยึดเยื้อ 3 ด.ขงเปิดห้าง-ร้านเสริมสวย ปี 2563. จาก <https://siamrath.co.th>

‘เอกชน’ ขงรัฐขอให้เปิดร้านตัดผม-เสริมสวยก่อน วอนรัฐช่วยค่าจ้าง 50% ปี 2563. จาก <https://www.matichon.co.th>

มาตรการเยียวยาคนไทยทั่วประเทศ ลดค่าน้ำ ลดค่าไฟ เป็นเวลา 2 เดือน ปี 2564. จาก <https://www.thairath.co.th/>

Insights “ร้านทำผม” สำคัญกับคนไทยอย่างไร? และ Now Normal ธุรกิจชาลอนนับจากนี้ ปี 2563. จาก <https://www.marketingoops.com>

Revealed: 9 global spa and wellness trends for 2021 ปี 2564. จาก <https://professionalbeauty.co.uk>